

solicită spectatorului reacții care pot fi similare, până la un punct, celor generate de un spectacol teatral. *Dog Luv* – lucrare video de Ciprian Mureșan, screen-play Saviana Stănescu – propune un studiu de limbaj teatral de animație; păpușile și păpușarii sunt prezentați în fața camerei negru-pe-negru, ei individualizându-se prin jocul luminilor în cadru.

Harta Veneției, aproape ferfenițită, plină de însemnări pe care doar eu le pot descifra, stă acum cuminte la mine acasă pe o comodă; am folosit-o și în urmă cu câțiva ani, și acum câteva săptămâni, ca să mă descurc mai repede printre *canali i canaletti* atunci când doream să ajung contra-cronometru în vreun loc care se închidea și nu mai putea fi vizitat pe îndelete. Nu e deloc ușor să fii turist la Veneția! Nu mă plâng, cei care au fost cred că mă înțeleg, celorlalți le doresc să traverseze una dintre cele mai fascinante experiențe europene, aceea de a fi la Veneția, de a fi spectatorul Veneției noapte și zi, spectator înrăit al seducției pe care Veneția o desfășoară. Și căreia nu pot și nici nu vreau să mă sustrag...

Adina BARDAȘ

Anotimpurile orașului

Zglobiu, jovial, cochet. Puțini ar recunoaște Toronto sub aceste măști vesele. Turiștii grăbiți și locuitorii oarecum imuni la farmecul lipsit de stridentă al metropolei își plimbă deopotrivă privirea peste clădiri tăcute fără să ghicească zumzetul lor interior și nașterea unor lumi magice sub neutralitatea cenușie a fațadelor. Înserările repezi de toamnă îi fac pe oameni să se reîntoarcă în cuiburile de catifea ale teatrelor, la încăperile-atelier, la spațiile nonconformiste în care actorii se joacă frenetic, sobru, milos, sarcastic, vulnerabil sau acid cu emoțiile trecătorilor prin casa lor de gânduri.

Toronto – un spațiu plin de frenezie care-și transmite energiile și lumina, un spațiu lacom care te prinde în ritmurile lumii. Peste 18 milioane de vizitatori se răspândesc anual pe cele 10000 de străzi ale orașului, așteptând nerăbdători să traverseze cele 20000 de intersecții care stârnesc spiritul de aventură și abandonându-se cu voluptate în vârtoarea acaparatoare a atâtor ispite culturale. Toronto are peste 90 de săli de spectacol și se laudă cu titlul de „Hollywoodul Nordului”. Festivalul Internațional de Film din Toronto (TIFF) este cel mare festival de film din lume deschis publicului. Peisajul urban e versatil și provocator: unicul castel „real” din America de Nord – Casa Loma – a fost construit în 1914 și oferă panorame spectaculoase ale fanteziei arhitecturale dezlănțuite în orașul care a început ca o simplă garnizoană la sfârșitul secolului al XVIII-lea.

În primăvara anului 2006, *Lord of the Rings* a avut premiera în Toronto; cu un buget de 27 milioane de dolari, a fost cel mai costisitor spectacol montat vreodată. Nu întâmplător, aici au loc cele mai extravagante evenimente teatrale: audiența e cât se poate de mare. O treime din populația Canadei se află la o distanță de Toronto comparabilă cu distanța dintre București și Predeal. Și mai

Elgin & Winter Garden Theatre

interesant încă: jumătate din populația Americii e concentrată în orașe aflate la mai puțin de o zi de mers cu mașina de Toronto.

Oferta teatrală e o împletire de glorie, strălucire, modernitate și sofisticare. Multe dintre clădirile teatrelor au o istorie remarcabilă. De exemplu, Teatrul „Princess of Wales” are o capacitate de 2000 de locuri și găzduiește megamusicaluri care se joacă mereu cu casa închisă stagiune după stagiune. Teatrul a fost construit în mai puțin de 20 de luni la începutul anilor '90 și a fost inaugurat cu premiera *Miss Saigon*. Au urmat succese memorabile cu spectacole ca *The Beauty and the Beast*, *The Lion King*, *Mizerabilii*, *Chicago*, *Hairspray*, *The Phantom of the Opera*. În această toamnă, aici se desfășoară premiera nord-americană a producției *Sunetul muzicii*. Frank Stella, cunoscutul pictor și sculptor de inspirație expresionistă, a decorat tavanul auditoriumului (care, în trecut fie spus, are o calitate a sunetului excepțională), arcul avanscenei, pereții lojilor și holurile celor patru etaje – împreună ele formează una dintre cele mai mari instalații murale contemporane. Design-ul complex al teatrului face din el un subiect de referință pentru studenții la arhitectură, inginerie sau teatru.

„Royal Alexandra Theatre” a fost construit în 1907 în stilul tipic al teatrelor englezești ale secolului XIX. Este cel mai vechi teatru din America de Nord cu funcționare neîntreruptă. Istoria anecdotică afirmă că, în momentul inaugurării, clădirea era situată la răscrucea dintre „Educație, Legislație, Mântuire și Damnare”.

* Foto Ontario Heritage Trust, prin bunăvoința domnului Arnie Lappin.

„Educație“, după un faimos colegiu aflat în preajmă, „Legislație“ – pentru clădirile Parlamentului, „Mântuire“, după o biserică din vecinătate și „Damnare“, după numele unei populare taverne frecventate de actori, fiecare reper aflându-se într-un alt colț al răscrucii. Arhitectului desemnat să construiască teatrul i s-a dat pe mână un buget de 750 000 de dolari, acompaniat de o instrucțiune dezarmant de simplă: „Construiește cel mai grozav teatru de pe continent“. Înariptat de o misiune atât de generoasă, arhitectul a depășit cu mult bugetul, dar a creat în schimb o veritabilă „casetă de bijuterii“, un teatru somptuos cu un hol decorat cu marmură italiană, cu podele încrustate cu mozaic venețian, scări sculptate în lemn de nuc și cireș, tapete de mătase și o enormă pictură murală (*Venus și însoțitoarele sale descoperindu-l pe Adonis adormit*). „Royal Alexandra Theatre“ a fost primul teatru nord-american dotat cu un sistem de aer condiționat (utilizând o cantitate mare de gheață aflată sub orchestră), unul dintre primele teatre construite cu materiale ignifuge și primul de pe continent înzestrat cu balcoane care nu aveau nevoie de piloni interni, grație structurilor din oțel, permițând astfel o viziune perfectă din orice unghi. Printre personalitățile care au jucat în acest spațiu de o distinctă eleganță se numără Fred Astaire, frații Marx, John și Ethel Barrymore, Ingrid Bergman, Sir John Gielgud, Orson Welles și Joanne Woodward.

Declarat „monument istoric național“ în 1982, „Elgin & Winter Garden Theatre“ reprezintă ultima structură de tip „double decker“ edwardian din lume (două teatre suprapuse). Construit în 1913, a funcționat la început ca teatru de vodevil și ca sală de proiecție pentru filme mute. „Winter Garden Theatre“ este un adevărat spectacol chiar și în absența actorilor. Cu un decor impresionant, scene pastorale elaborate în tehnica *trompe-l'œil* și o grădină artificială suspendată (peste 5000 de ramuri de fag conservate, pictate și luminate de lanterne) care se aruncă în cascade luxuriante deasupra spectatorilor, etajul superior al teatrului este un seducător preambul la spectacolele muzicale prezentate aici. Restaurarea teatrului, cel mai amplu proiect de acest gen din Canada, a durat peste doi ani și a costat 29 milioane de dolari. Restaurarea începută în 1981, sub patronajul Fundației „Ontario Heritage“, a cerut multă trudă, migală și meșteșug; 700 de kilograme de aluat de pâine au fost folosite pentru curățarea pereților teatrului, pictați de mână în acuarelă.

Pe aceste scene s-au jucat faimoasele spectacole *Cats* și *The Who's Tommy*. Un alt fapt notabil: teatrul adăpostește cea mai mare colecție de recuzită de spectacole de vodevil din lume. Și pentru că teatrele explorează marginile dintre lumi, câteva fantome cu apariții și tipicuri bine documentate, câteodată prietenoase, alteori mai ostile, și-au găsit sălaș în sălile, holurile și ascensoarele clădirii...

Noul sezon teatral reușește să anime conversația dincolo de eternele locuri comune, salutarile de circumstanță și starea vremii. O multitudine de afișe colorate îndrăzneț rivalizează cu paleta decadentă a anotimpului. *Antigona* de Jean Anouilh, *Cui i-e frică de Virginia Woolf* de Edward Albee, *Rock'N' Roll* de Tom Stoppard, *La est de Berlin* de Hannah Moskovitch și premiera nord-americană a producției *Sunetul muzicii*, concepută de Andrew Lloyd Webber și David Ian, fângăduiesc seri de încântare și excese de vis.

...O stare trecătoare de fericire: mirosul de frunze arse, amurgurile dramatice, foșnetul programelor de spectacol și luminile șovăitoare care se sting în trepte înaintea ridicării cortinei.

Aici s-a jucat Lares were ancient Roman Empire deity protecting the house and the family, they were a form of household deity. Lares were presumed sons of Mercury and Lara, and deeply venerated by ancient Romans through small statues, usually put in higher places of the house, far from the floor, or even on the roof...